C/2023/1032

20.11.2023

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 28ης Σεπτεμβρίου 2023

αναφορικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές

(CON/2023/29)

(C/2023/1032)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 20 Ιουλίου 2023 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές ([1]) (εφεξής ο «προτεινόμενος κανονισμός»).

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της ΕΚΤ βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), καθώς ο προτεινόμενος κανονισμός περιέχει διατάξεις που επηρεάζουν τα καθήκοντα της ΕΚΤ όσον αφορά τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 5 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής το «καταστατικό του ΕΣΚΤ»). Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. **Γενικές παρατηρήσεις**

1.1. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]) και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ 2533/98 του Συμβουλίου ([3]), οι ευρωπαϊκές στατιστικές αναπτύσσονται, παράγονται και διαδίδονται τόσο από το ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα (ΕΣΣ) όσο και από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών τραπεζών (ΕΣΚΤ). Το ΕΣΣ και το ΕΣΚΤ λειτουργούν υπό δύο διακριτά νομικά πλαίσια που αντανακλούν τις αντίστοιχες δομές διακυβέρνησης και τη σημασία της εξασφάλισης στενής συνεργασίας και κατάλληλου συντονισμού κατά την εκτέλεση των στατιστικών λειτουργιών του ΕΣΣ και του ΕΣΚΤ.

1.2. Ο προτεινόμενος κανονισμός έχει ως στόχο να καταστήσει «κατάλληλα για το μέλλον» τόσο το νομικό πλαίσιο ανάπτυξης, παραγωγής και διάδοσης των ευρωπαϊκών στατιστικών όσο και το ίδιο το ΕΣΣ. Επιδιώκει την επίτευξη αυτού του στόχου, επιτρέποντας στο ΕΣΣ να ανταποκρίνεται ταχύτερα και αποτελεσματικότερα σε επείγουσες στατιστικές ανάγκες σε καταστάσεις κρίσης, διευκολύνοντας την πρόσβαση σε δεδομένα ευρισκόμενα στην κατοχή ιδιωτών και παρέχοντας στο ΕΣΣ τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των χρηστών για πρόσβαση σε λεπτομερέστερες πληροφορίες παραγόμενες ταχύτερα, συχνότερα και πιο εμπεριστατωμένα. Η εν λόγω παραγωγή λεπτομερέστερων πληροφοριών καθίσταται δυνατή χάρη σε τεχνολογικές εξελίξεις, όπως η σταδιακή εξάπλωση των ψηφιακών δεδομένων και των δεδομένων που παράγονται στο διαδίκτυο. Η ΕΚΤ υποστηρίζει πλήρως και συμμερίζεται αυτούς τους κοινούς στόχους με το ΕΣΣ, θεωρώντας τους εξίσου συναφείς με την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση των ευρωπαϊκών στατιστικών από το ΕΣΚΤ στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων του.

1.3. Επιπλέον, η ΕΚΤ τονίζει ότι ο προτεινόμενος κανονισμός και η διακυβέρνηση των ευρωπαϊκών στατιστικών σε επίπεδο ΕΣΣ και ΕΣΚΤ θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την ευρύτερη ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα ([4]). Η στρατηγική αυτή έχει ως στόχο να καταστήσει την Ένωση πρωτοπόρο σε μια κοινωνία βασιζόμενη στα δεδομένα, δημιουργώντας μια ενιαία αγορά δεδομένων δυνάμενων να κυκλοφορούν ελεύθερα σε επίπεδο Ένωσης και μεταξύ τομέων προς όφελος των

([1]) COM(2023) 402 final.

([2]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009, σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1101/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαβίβαση στη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πληροφοριών που καλύπτονται από το στατιστικό απόρρητο, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές και της απόφασης 89/382/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου για τη σύσταση επιτροπής του στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 87 της 31.3.2009, σ. 164).

([3]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1998, σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 8).

([4]) Βλ. «Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα: Για να γίνει η ΕΕ πρότυπο σε μια κοινωνία ενισχυμένη χάρη στα δεδομένα», διαθέσιμο στον ιστότοπο της Επιτροπής στη διεύθυνση www.commission.europa.eu.

επιχειρήσεων, των ερευνητών και των δημόσιων διοικήσεων. Η στρατηγική για τα δεδομένα αναγνωρίζει ότι για να υλοποιηθούν τα οφέλη της καλύτερης χρήσης των δεδομένων η Ένωση θα πρέπει να βελτιώσει τις δομές διακυβέρνησής της για την επεξεργασία τους και να αυξήσει τις δεξαμενές ποιοτικών δεδομένων που είναι διαθέσιμα για χρήση και περαιτέρω χρήση ([5]). Αυτοί οι σημαντικοί πρωταρχικοί στόχοι θα πρέπει να συνεχίσουν να διαμορφώνουν το υπόβαθρο της μεταρρύθμισης των νομικών πλαισίων που διέπουν τις ευρωπαϊκές στατιστικές.

1.4. Λαμβάνοντας υπόψη τους κοινούς αυτούς στόχους, η ΕΚΤ θεωρεί ακόμη πιο σημαντικό για το ΕΣΣ και τα μέλη του ΕΣΚΤ να συνεχίσουν να συνεργάζονται στενά με σκοπό την ελαχιστοποίηση του φόρτου υποβολής στοιχείων και τη διασφάλιση της αναγκαίας συνοχής για την παραγωγή ευρωπαϊκών στατιστικών ([6]). Αυτό ισχύει ιδίως σε τομείς παραγωγής στατιστικών στους οποίους το ΕΣΣ και το ΕΣΚΤ υπέχουν κοινή ευθύνη, όπως η κατάρτιση στατιστικών για τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς και το ισοζύγιο πληρωμών. Ωστόσο, οι στόχοι αυτοί εξυπηρετούνται και μέσω στενής συνεργασίας στο πλαίσιο της οποίας την πρωταρχική ευθύνη για την παραγωγή στατιστικών στοιχείων έχει η ΕΚΤ, υπό την έννοια ότι διασφαλίζει τη δυνατότητα των μελών του ΕΣΚΤ να χρησιμοποιούν άμεσα ή έμμεσα δεδομένα που χρησιμοποιεί και παράγει το ΕΣΣ, εφόσον η αναγκαιότητα αυτή είναι αιτιολογημένη.

1.5. Η στενή συνεργασία είναι εξάλλου απαραίτητη για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο τα δεδομένα καθίστανται διαθέσιμα και χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την κοινωνία, το κλίμα και το περιβάλλον ([7]). Στον στατιστικό τομέα τούτο απαιτεί την ασφαλή και έγκαιρη ανταλλαγή δεδομένων σε επίπεδο δημόσιων οργανισμών και τομέων, ώστε να διασφαλίζεται ότι διατίθενται προς χρήση περισσότερα και καλύτερα ενοποιημένα δεδομένα, ενώ διατηρούνται παράλληλα σε ισχύ οι αντίστοιχες διασφαλίσεις των δεδομένων. Το ενδεχόμενο να μην αξιοποιηθεί η ευκαιρία που παρέχει η αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 για ενίσχυση της δυνατότητας ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ αξιόπιστων φορέων παραγωγής επίσημων στατιστικών μπορεί να έχει σαφείς επιπτώσεις στην επίτευξη των σχετικών στόχων πολιτικής σε επίπεδο Ένωσης.

1.6. Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο του ΕΣΚΤ ως ενός από τους πυλώνες της παραγωγής ευρωπαϊκών στατιστικών, μαζί με το ΕΣΣ, η ΕΚΤ θεωρεί ότι το ΕΣΣ και το ΕΣΚΤ θα πρέπει να αντιμετωπίσουν από κοινού τις νέες προκλήσεις που επιδιώκει να καλύψει ο προτεινόμενος κανονισμός. Αυτό θα πρέπει να γίνει σε τρία επίπεδα.

1.7. Κατά πρώτον, θα πρέπει να συντονιστούν οι διαδικασίες επικαιροποίησης των οικείων νομικών πλαισίων, δηλαδή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98, ώστε να ενισχυθεί ιδίως το ισχύον καθεστώς κοινοχρησίας δεδομένων για στατιστικούς σκοπούς μεταξύ των δύο στατιστικών συστημάτων, προκειμένου αυτά να προσαρμοστούν στις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές στατιστικές ([8]), να μειωθεί ο φόρτος των φορέων παραγωγής, να καταρτιστούν υψηλής ποιότητας επίσημες μακροοικονομικές στατιστικές και να επιτευχθούν καλύτερα στατιστικά αποτελέσματα ([9]).

1.8. Κατά δεύτερον, η ΕΚΤ σημειώνει ότι ο προτεινόμενος κανονισμός πρόκειται να εισαγάγει μια νέα δέσμη κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της συλλογής δεδομένων για την κάλυψη επειγουσών στατιστικών απαιτήσεων σε περιόδους κρίσης, την παροχή πρόσβασης σε νέες πηγές δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή ιδιωτών, και την ενίσχυση της ανταλλαγής δεδομένων σε επίπεδο ΕΣΣ ([10]). Ταυτόχρονα, το ισχύον καθεστώς ανταλλαγής νέων πηγών δεδομένων για στατιστικούς σκοπούς δεν θα πρέπει να ενισχυθεί μόνο σε επίπεδο ΕΣΣ, αλλά και μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ σύμφωνα με το καθήκον της στενής συνεργασίας. Κάθε σύστημα περιλαμβάνει αξιόπιστους οργανισμούς και αρχές που έχουν θέσει σε εφαρμογή αυστηρά και αξιόπιστα συστήματα και διαδικασίες προστασίας της εμπιστευτικότητας των δεδομένων.

([5]) Βλέπε «ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα» (COM/2020/66 final).

([6]) Άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 και άρθρο 2α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98.

([7]) Η παραγωγή στατιστικών πληροφοριών για σκοπούς ανάλυσης των κλιματικών κινδύνων αποτελεί σημαντικό βήμα στο σχέδιο δράσης για την κλιματική αλλαγή που αποφασίστηκε από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ το 2021 μετά την επανεξέταση της στρατηγικής για τη νομισματική της πολιτική. Βλέπε δελτίο Τύπου «Η ΕΚΤ παρουσιάζει σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση παραμέτρων σχετικών με την κλιματική αλλαγή στη στρατηγική νομισματικής πολιτικής της», 8 Ιουλίου 2021, το οποίο είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

([8]) Όπως περιγράφεται στον προτεινόμενο κανονισμό και στην παράγραφο 1.2 ανωτέρω.

([9]) Βλέπε γνωμοδότηση της CMFB σχετικά με την ανταλλαγή εμπιστευτικών στατιστικών πληροφοριών μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ όσον αφορά τις ευρωπαϊκές στατιστικές για στατιστικούς σκοπούς, Επιτροπή στατιστικών για θέματα νομισματικά, χρηματοπιστωτικά και ισοζυγίου πληρωμών, 12 Ιουλίου 2023.

([10]) Βλέπε άρθρο 1 σημεία 2) και 7) του προτεινόμενου κανονισμού, με τα οποία παρεμβάλλονται νέα άρθρα 16α και 17β έως 17στ στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009.

1.9. Τέλος, θα πρέπει να υιοθετηθεί συντονισμένη προσέγγιση σε αμφότερα τα νομικά πλαίσια, ώστε να διασφαλιστεί ότι η παροχή στατιστικών στοιχείων βασίζεται στην αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ αρμόδιων αρχών και μονάδων παροχής στοιχείων, με σκοπό την ελαχιστοποίηση του φόρτου παροχής στοιχείων, την αποφυγή της διπλής υποβολής στοιχείων και τη βελτίωση της ποιότητας των συλλεγόμενων στοιχείων. Βάση αυτής της επικοινωνίας είναι η αποκλειστική ταυτοποίηση και ταξινόμηση των εκάστοτε εταιρικών αντισυμβαλλομένων (δηλαδή εξαιρουμένων των νοικοκυριών). Κατά συνέπεια, θα πρέπει να καθοριστεί ένα γενικό ευρωπαϊκό πλαίσιο εντός των ορίων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 για τη διευκόλυνση της κοινοχρησίας δεδομένων σε σχέση με περιορισμένη δέσμη χαρακτηριστικών γνωρισμάτων δεδομένων και βασικών μεταβλητών ταυτοποίησης και ταξινόμησης, κάτι που αποτελεί ήδη καθιερωμένη πρακτική σε διάφορες χώρες της ΕΕ.

1.10. Η καθιέρωση αποτελεσματικής αμφίδρομης επικοινωνίας μεταξύ αρμόδιων αρχών και μονάδων παροχής στοιχείων έχει ιδιαίτερη σημασία για την ΕΚΤ, καθώς το νομικό πλαίσιο που διέπει τα στατιστικά της καθήκοντα επιτρέπει τη διαβίβαση πληροφοριών που προσδιορίζουν τους αντισυμβαλλομένους και που έχουν συλλεχθεί βάσει του άρθρου 5 του καταστατικού του ΕΣΚΤ εντός του ΕΣΚΤ «στο βαθμό και στο επίπεδο της λεπτομέρειας που απαιτείται για τη διεκπεραίωση των εργασιών του ΕΣΚΤ που αναφέρονται στη συνθήκη ή εργασιών στο πεδίο της προληπτικής εποπτείας που ανατίθενται στα μέλη του ΕΣΚΤ» ([11]). Αντιθέτως, όταν τα εν λόγω εμπιστευτικά δεδομένα έχουν συλλεγεί από μέλος του ΕΣΣ, μπορούν να διαβιβάζονται σε μέλος του ΕΣΚΤ μόνον εφόσον «η εν λόγω διαβίβαση είναι αναγκαία για την αποτελεσματική ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση ευρωπαϊκών στατιστικών ή για την αύξηση της ποιότητας των ευρωπαϊκών στατιστικών στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων του ΕΣΣ και του ΕΣΚΤ και ότι η αναγκαιότητα αυτή είναι αιτιολογημένη» ([12]). Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για σκοπούς που δεν είναι αποκλειστικά στατιστικοί ([13]). Η σαφής εξαίρεση ορισμένων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των δεδομένων από τους εν λόγω περιορισμούς που ισχύουν για τα εμπιστευτικά δεδομένα, από τη στιγμή που στις περισσότερες περιπτώσεις αυτά είναι ήδη διαθέσιμα στο κοινό και/ή διατίθενται έναντι τιμήματος ή αμοιβής, θα ενίσχυε σημαντικά τη χρηστικότητά τους και την ποιοτική και αποτελεσματική παραγωγή στατιστικών. Θα αποτελούσε επίσης προϋπόθεση για την ελαχιστοποίηση του φόρτου υποβολής στοιχείων.

1.11. Σε γενικές γραμμές, η σαφέστερη ανάδειξη στον προτεινόμενο κανονισμό της σημασίας της χρήσης των εν λόγω πληροφοριών για την εκπλήρωση τόσο των καθηκόντων του ΕΣΚΤ, όπως περιγράφονται στη Συνθήκη, όσο και των καθηκόντων άλλων θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης που ζητούν όλο και συχνότερη πρόσβαση σε πληροφορίες που συλλέγονται από το ΕΣΚΤ, θα συνέδραμε τους κοινούς στόχους ΣΚΤ και ΕΣΣ όσον αφορά την παραγωγή υψηλής ποιότητας στατιστικών (που απαιτεί αμφίδρομη επικοινωνία με τις μονάδες παροχής στοιχείων) και την ικανοποίηση των προσδοκιών των χρηστών για πρόσβαση σε λεπτομερέστερες πληροφορίες, προσφέροντας πιο εμπεριστατωμένες πληροφορίες προς στήριξη τεκμηριωμένων πολιτικών της ΕΕ.

2. **Ειδικές παρατηρήσεις**

2.1. *Ενσωμάτωση των αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ στις αιτιολογικές σκέψεις του προτεινόμενου κανονισμού*

Δεδομένης της υποχρέωσης στενής συνεργασίας μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ θεωρεί ότι οι αιτιολογικές σκέψεις του προτεινόμενου κανονισμού θα πρέπει να αναφέρουν ρητά και να αναγνωρίζουν ότι οι ευρωπαϊκές στατιστικές αναπτύσσονται, παράγονται και διαδίδονται και από το ΕΣΚΤ με βάση το δικό του πλαίσιο συλλογής στατιστικών στοιχείων. Οι αιτιολογικές σκέψεις του προτεινόμενου κανονισμού θα πρέπει να διευκρινίζουν ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98. Αν και αυτό εξηγείται ήδη σε μία από τις αιτιολογικές σκέψεις του αρχικού κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009, για λόγους σαφήνειας και συνέπειας θα πρέπει να συμπεριληφθεί και στις αιτιολογικές σκέψεις του προτεινόμενου κανονισμού.

2.2. *Διαβίβαση από το ΕΣΣ στο ΕΣΚΤ δεδομένων ευρισκόμενων στην κατοχή ιδιωτών για την κατάρτιση ευρωπαϊκών στατιστικών χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του κατόχου*

2.2.1. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι ο προτεινόμενος κανονισμός ([14]) περιλαμβάνει ειδικό μηχανισμό που θα επιτρέπει στα μέλη του ΕΣΣ, υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις διατάξεις του, να ζητούν από ιδιώτη κάτοχο δεδομένων να καθιστά διαθέσιμα τα δεδομένα και συναφή μεταδεδομένα για την ανάπτυξη και παραγωγή ευρωπαϊκών στατιστικών. Ο μηχανισμός αυτός δεν θίγει ούτε τις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων που προβλέπονται στην τομεακή στατιστική νομοθεσία της Ένωσης ούτε την υποχρέωση των κατόχων δεδομένων να καθιστούν διαθέσιμα δεδομένα όταν συντρέχουν εξαιρετικές ανάγκες σύμφωνα με την πράξη της ΕΕ για τα δεδομένα ([15]).

([11]) Άρθρο 8 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98.
([12]) Άρθρο 21 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009.
([13]) Άρθρο 8α παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98.
([14]) Βλέπε άρθρο 1 σημείο 7) του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλονται νέα άρθρα 17β έως 17στ στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009.
([15]) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τη δίκαιη πρόσβαση σε δεδομένα και τη δίκαιη χρήση τους (Πράξη για τα δεδομένα) (COM/2022/68 final).

2.2.2 Η ΕΚΤ έχει υποστηρίξει ότι έχει σημαντικά οφέλη το να της επιτρέπονται η πρόσβαση και η χρήση δεδομένων ευρισκόμενων στην κατοχή ιδιωτών κατά την εκτέλεση των εκ του νόμου καθηκόντων της ([16]), καθώς το Ευρωσύστημα χρησιμοποιεί εκτενώς όχι μόνο τα επίσημα στατιστικά στοιχεία που παράγονται από την ΕΚΤ, τα μέλη του ΕΣΚΤ και το ΕΣΣ, αλλά και από μη παραδοσιακές πηγές δεδομένων, όπως υψηλής συχνότητας δείκτες κινητικότητας πληθυσμού που βασίζονται σε δεδομένα των φορέων εκμετάλλευσης δικτύων κινητών επικοινωνιών, στατιστικά στοιχεία για την κατανάλωση των νοικοκυριών ή εθνικούς λογαριασμούς που υποστηρίζονται από στοιχεία χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, όπως εντολές αγοράς, τιμολόγια, χρεώσεις και συστήματα καταχωρίσεων στοιχείων καρτών.

2.2.3 Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια η ψηφιοποίηση και η διαχείριση κρίσεων έχουν επίσης αυξήσει εκθετικά την ανάγκη πρόσβασης του ΕΣΚΤ σε λεπτομερέστερες πληροφορίες παραγόμενες ταχύτερα και με μεγαλύτερη συχνότητα από μη παραδοσιακές πηγές. Αυτό θα επιτρέψει στο ΕΣΚΤ να αντιδρά ταχύτερα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσης και να παρέχει λεπτομερέστερες πληροφορίες στο πλαίσιο της διενέργειας αναλύσεων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Η πρόσβαση σε δεδομένα ευρισκόμενα στην κατοχή ιδιωτών είναι επίσης σημαντική για στατιστικούς σκοπούς, όπως για παράδειγμα για τη βελτίωση της ποιότητας των ευρωπαϊκών στατιστικών που παράγονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ΕΣΚΤ.

2.2.4 Για τους λόγους αυτούς η ΕΚΤ θεωρεί σκόπιμη την τροποποίηση του προτεινόμενου κανονισμού ([17]), ώστε να απαιτείται από το ΕΣΣ να διαβιβάζει στα μέλη του ΕΣΚΤ τα δεδομένα που μπορεί να θέτει στη διάθεση των μελών του ΕΣΣ ιδιώτης κάτοχος δεδομένων, χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του τελευταίου. Η διαβίβαση θα πραγματοποιείται μόνο όπου είναι αναγκαίο, προκειμένου το ΕΣΚΤ να αναπτύσσει, να παράγει και να διαδίδει ευρωπαϊκές στατιστικές ή να βελτιώνει την ποιότητά τους. Αυτό θα διασφαλίσει, αφενός, ότι το καθεστώς θα είναι αποτελεσματικό όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των εν λόγω δεδομένων για την κατάρτιση ευρωπαϊκών στατιστικών από το ΕΣΣ και το ΕΣΚΤ και, αφετέρου, ότι θα αυξήσει τη διαφάνεια όσον αφορά την κοινοχρησία για τον ιδιώτη κάτοχο δεδομένων. Ταυτόχρονα, τα μέλη του ΕΣΚΤ θα πρέπει να υποχρεούνται να λαμβάνουν ισοδύναμα μέτρα με τα μέτρα των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών (ΕΣΥ) και της Επιτροπής (Eurostat) για την προστασία των δεδομένων που ενδεχομένως λαμβάνουν προς το συμφέρον των ιδιωτών κατόχων δεδομένων.

2.3. *Ενίσχυση του καθεστώτος κοινοχρησίας δεδομένων μεταξύ του ΕΣΣ και του ΕΣΚΤ*

Ο προτεινόμενος κανονισμός ([18]) θεσπίζει ένα νέο καθεστώς για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των εμπιστευτικών δεδομένων και των αποτελεσμάτων των προσωρινών στατιστικών δράσεων ([19]), τόσο μεταξύ των ίδιων των ΕΣΥ όσο και μεταξύ ΕΣΥ και Επιτροπής (Eurostat). Ταυτόχρονα, δεν εξετάζει την ανάγκη ενίσχυσης της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ. Σύμφωνα με το καθήκον στενής συνεργασίας μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ ([20]), το προτεινόμενο νέο καθεστώς θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να συμπεριλάβει και να ενισχύσει συμμετρικά την τρέχουσα συνεργασία για την ανταλλαγή δεδομένων με το ΕΣΚΤ ως φορέα παραγωγής ευρωπαϊκών στατιστικών. Οι διατάξεις θα πρέπει να απαιτούν την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ ΕΣΚΤ και ΕΣΣ σε τομείς κοινής ευθύνης ή κοινού ενδιαφέροντος, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται ισοδύναμα μέτρα προστασίας των δεδομένων τόσο στο ΕΣΚΤ όσο και στο ΕΣΣ.

2.4. *Διαβίβαση εμπιστευτικών δεδομένων*

2.4.1 Ο προτεινόμενος κανονισμός δεν τροποποιεί τη σχετική διάταξη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 που αφορά τη διαβίβαση εμπιστευτικών δεδομένων εντός του ΕΣΣ και μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ ([21]). Κατά συνέπεια, όταν το ΕΣΣ διαβιβάζει στο ΕΣΚΤ εμπιστευτικά δεδομένα με βάση τη σχετική διάταξη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 ([22]), τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο από το ΕΣΚΤ «αποκλειστικά για σκοπούς στατιστικής, έχει δε πρόσβαση σε αυτά μόνον το προσωπικό που απασχολείται σε δραστηριότητες στατιστικής στο πλαίσιο του ειδικού τομέα εργασίας του».

([16]) Βλέπε παράγραφο 2.3 της γνώμης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 5ης Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με πρόταση κανονισμού για εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τη δίκαιη πρόσβαση σε δεδομένα και τη δίκαιη χρήση τους (Πράξη για τα δεδομένα) (CON/2022/30) (ΕΕ C 402 της 19.10.2022, σ. 5).

([17]) Βλέπε άρθρο 1 σημείο 7) του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 17ε στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009.

([18]) Βλέπε άρθρο 1 σημείο 7) του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 17στ στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009.

([19]) Βλέπε άρθρο 1 σημείο 2) του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 16α στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009.

([20]) Άρθρο 2α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 και άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009.

([21]) Βλέπε άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2009.

([22]) Βλέπε άρθρο 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2009.

2.4.2. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι οι περιορισμένες αλλαγές τις οποίες προτείνει ο κανονισμός όσον αφορά τη διαβίβαση εμπιστευτικών δεδομένων πρόκειται να ευθυγραμμιστούν με τον γενικό στόχο του να καταστεί το νομικό πλαίσιο για τις ευρωπαϊκές στατιστικές κατάλληλο για το μέλλον και να βελτιωθεί σημαντικά η ικανότητα ανταπόκρισης του ΕΣΣ στις ανάγκες παροχής στοιχείων. Κατά πρώτον, καθώς αναγνωρίζονται τόσο η σημασία που έχει η ανταλλαγή εμπιστευτικών δεδομένων προκειμένου το ΕΣΣ και το ΕΣΚΤ να διαθέτουν τις απαραίτητες πληροφορίες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους, όσο και η εκθετική αύξηση της διαθεσιμότητας των εν λόγω δεδομένων, το ΕΣΣ και το ΕΣΚΤ θα πρέπει να κληθούν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στον τομέα αυτόν διαβιβάζοντας εμπιστευτικά δεδομένα όταν αυτό είναι αιτιολογημένο. Επιπλέον, θα αποφευχθεί η διπλή υποβολή στοιχείων και, τελικά, θα μειωθεί ο φόρτος υποβολής στοιχείων.

2.4.3. Κατά δεύτερον, οι αλλαγές θα επέτρεπαν την ευρύτερη χρήση επιλεγμένων δεδομένων αναφοράς, ιδίως βασικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων μεμονωμένων εταιρειών, τα οποία στις περισσότερες περιπτώσεις είναι διαθέσιμα στο κοινό και/ή διατίθενται έναντι τιμήματος ή αμοιβής.

2.4.4. Η ίδια η ΕΚΤ έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι το νομικό της πλαίσιο για τη συλλογή στατιστικών στοιχείων είναι «κατάλληλο για το μέλλον». Ειδικότερα, το σχέδιο για το ολοκληρωμένο πλαίσιο υποβολής εκθέσεων (IReF) του ΕΣΚΤ ([23]) που αποβλέπει στον εκσυγχρονισμό της παροχής στατιστικών στοιχείων, η ευρύτερη μελέτη σκοπιμότητας της ΕΑΤ βάσει του άρθρου 430γ του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (ΚΚΑ) ([24]) και η στρατηγική της ΕΕ για τα εποπτικά δεδομένα στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες της ΕΕ είναι σημαντικές πρωτοβουλίες στις οποίες συμμετέχει το ΕΣΚΤ.

2.4.5. Οι πρωτοβουλίες αυτές απαιτούν αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ αρμόδιων αρχών και μονάδων παροχής στοιχείων σχετικά με τα βασικά δεδομένα αναφοράς που πρέπει να χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση των οικείων υποχρεώσεων παροχής στοιχείων. Αυτό αποτελεί τεχνική προϋπόθεση για την επίτευξη κοινού καθεστώτος αναφοράς για τις τράπεζες για στατιστικούς σκοπούς, σκοπούς προληπτικής εποπτείας και εξυγίανσης.

2.4.6. Η επικοινωνία αυτή έχει ως βάση τη δυνατότητα παραπομπής σε αποκλειστικές πληροφορίες για τον αντισυμβαλλόμενο με τη μορφή ενός συνόλου βασικών χαρακτηριστικών για μεμονωμένες εταιρείες, όπως η επωνυμία, το κράτος μέλος καταχώρισης, η διεύθυνση της καταστατικής έδρας και η νομική μορφή της εταιρείας. Η οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (στο εξής η «οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα») ([25]) και ο εκτελεστικός της κανονισμός ([26]) απαιτούν από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι δημοσιοποιούνται τα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας, συμπεριλαμβανομένων των βασικών χαρακτηριστικών μεμονωμένων εταιρειών, όπως τα παραπάνω. Η ΕΚΤ θα περιλαμβάνει επίσης βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα, όπως οι αναγνωριστικοί κωδικοί οντότητας και οι ταξινομήσεις κατά κύρια οικονομική δραστηριότητα και τομέα ΕΣΛ, πέραν εκείνων που καλύπτονται από την οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα. Επιπλέον, στην κατηγορία αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες για την τοποθεσία των τοπικών μονάδων που είναι σημαντικές για την αποτίμηση των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής και για την παραγωγή και ανάλυση των δεικτών κινδύνου κλιματικής αλλαγής.

2.4.7. Ακόμη, σε αρκετές χώρες της ΕΕ οι πρακτικές ανταλλαγής δεδομένων αναφοράς (που καλύπτουν το προαναφερθέν σύνολο βασικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και βασικών μεταβλητών ταυτοποίησης και ταξινόμησης, συμπεριλαμβανομένων όσων συλλέγονται από τις ΕΣΥ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο πλαίσιο της παροχής στατιστικών στοιχείων) λειτουργούν ήδη ικανοποιητικά σε επίπεδο συνόλου πηγών προέλευσης. Οι εμπειρίες αυτές μαρτυρούν την ύπαρξη σημαντικών οφελών στη μείωση του φόρτου υποβολής στοιχείων, στην αποτελεσματικότητα της υποβολής στοιχείων και στη βελτίωση της συνολικής ποιότητας των δεδομένων.

([23]) Το ολοκληρωμένο πλαίσιο υποβολής εκθέσεων (IReF) του ΕΣΚΤ για την παροχή στατιστικών στοιχείων από τις τράπεζες αποσκοπεί στην ενοποίηση μιας σειράς συλλογών στατιστικών στοιχείων. Αυτό το στρατηγικό σχέδιο του ΕΣΚΤ αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της κοινής υποβολής στοιχείων από τις τράπεζες για σκοπούς στατιστικής, προληπτικής εποπτείας και εξυγίανσης, με βάση και την ικανότητα ανταλλαγής και αξιόπιστης χρήσης του ίδιου συνόλου δεδομένων αναφοράς. Μια τέτοια στρατηγική κίνηση θα μείωνε σημαντικά τον φόρτο υποβολής στοιχείων και, ταυτόχρονα, θα μεγιστοποιούσε τη χρησιμότητα των δεδομένων για τους χρήστες.

([24]) Για τη διαδρομή προς την επίτευξη κοινής τυποποίησης, ενοποίησης και διαλειτουργικότητας για την υποβολή στοιχείων από τις τράπεζες, βλέπε ιδίως την τελική έκθεση της ΕΑΤ με τίτλο «Report on a feasibility study of an integrated reporting system under Article 430c CRR» (EBA/REP/2021/38) και την μακροπρόθεσμη στρατηγική του ΕΣΚΤ για την υποβολή στοιχείων από τις τράπεζες.

([25]) Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56).

([26]) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2023/138 της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 2022, για τη θέσπιση καταλόγου συγκεκριμένων συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας και των ρυθμίσεων για τη δημοσίευση και την περαιτέρω χρήση τους (ΕΕ L 19 της 20.1.2023, σ. 43). Τα σχετικά σύνολα δεδομένων προσδιορίζονται στο τμήμα 5.1 του παραρτήματος του εκτελεστικού κανονισμού.

2.4.8. Με βάση τα παραπάνω η ΕΚΤ θεωρεί ότι επιλεγμένα δεδομένα αναφοράς δεν θα πρέπει να υπόκεινται στους περιορισμούς που ισχύουν για τα «εμπιστευτικά δεδομένα» για τους σκοπούς του προτεινόμενου κανονισμού, ώστε να μπορούν να ανταλλάσσονται μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ, μονάδων παροχής στοιχείων και άλλων αρμόδιων αρχών και χρηστών ([27]) ([28]).

2.4.9. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει να οριστεί στο σχετικό άρθρο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 ([29]) ότι δεν πρέπει να θεωρούνται «εμπιστευτικά δεδομένα» ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά μεμονωμένων εταιρειών και οι βασικές μεταβλητές ταυτοποίησης και ταξινόμησης για τους σκοπούς του προτεινόμενου κανονισμού ([30]). Αντιθέτως, θα πρέπει να θεωρούνται εξαιρέσεις από το καθεστώς εμπιστευτικότητας στη σχέση μεταξύ ΕΣΣ και ΕΣΚΤ. Επιπλέον, δεδομένου ότι αυτά τα επιλεγμένα δεδομένα αναφοράς είναι διαθέσιμα στο κοινό, το ΕΣΚΤ θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να τα χρησιμοποιεί για σκοπούς άλλους από τους αυστηρά στατιστικούς, δηλαδή όχι μόνο για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση «ευρωπαϊκών στατιστικών» ([31]), αλλά και για την εκτέλεση των καθηκόντων του σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφος 2 και 5 της ΣΛΕΕ και των καθηκόντων της ΕΚΤ σχετικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου ([32]).

2.5. *Περαιτέρω χρήση δημόσια διαθέσιμων δεδομένων*

2.5.1. Η ΕΚΤ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση τροποποίησης του λεκτικού του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 ([33]), ώστε να μη θεωρούνται εμπιστευτικά τα δεδομένα που είναι νομίμως διαθέσιμα στο κοινό όταν χρησιμοποιούνται για στατιστικούς σκοπούς. Αυτό συνάδει με τον στόχο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δεδομένα, ο οποίος έγκειται στη διασφάλιση της δυνατότητας ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων εντός της Ένωσης και σε όλους τους τομείς προς όφελος όλων. Η προτεινόμενη τροποποίηση επιτρέπει την αποτελεσματικότερη χρήση των δημόσια διαθέσιμων δεδομένων, δεδομένου ότι η τωρινή διατύπωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 εφαρμόζεται μόνο στα δεδομένα που παραμένουν διαθέσιμα στο κοινό σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και δεν περιλαμβάνει ρητά δεδομένα που διατίθενται ευρύτερα στο κοινό βάσει της νομοθεσίας της Ένωσης.

2.5.2. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με την πρόταση, τα δημόσια διαθέσιμα δεδομένα δεν θεωρούνται εμπιστευτικά μόνο όταν χρησιμοποιούνται για στατιστικούς σκοπούς. Ο ορισμός της «χρήσης για στατιστικούς σκοπούς» τροποποιείται ώστε να σημαίνει την «αποκλειστική χρήση για την ανάπτυξη και την παραγωγή στατιστικών αποτελεσμάτων και αναλύσεων, μεταξύ άλλων για συναφείς ερευνητικές και επιστημονικές δραστηριότητες ή για την καθιέρωση πλαισίων δειγματοληψίας». Ο ορισμός θα πρέπει επίσης να ισχύει για τη διάδοση των στατιστικών που καταρτίζονται με βάση τα εν λόγω δεδομένα, η οποία επιτρέπεται βάσει της ισχύουσας διάταξης. Αυτό θα συμβάλει στο να διασφαλιστεί ότι τα δημόσια διαθέσιμα δεδομένα που διαδίδονται από στατιστικολόγους δεν υπόκεινται σε περιττούς περιορισμούς όταν χρησιμοποιούνται περαιτέρω, μεταξύ άλλων για μη στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για την αύξηση της διαθεσιμότητας δεδομένων. Επιπλέον, αυτό θα βοηθούσε να διασφαλιστεί η δυνατότητα του ΕΣΚΤ να χρησιμοποιεί δεδομένα, τα οποία είναι ελεύθερα διαθέσιμα στο κοινό και προσδιορίζουν τα νομικά πρόσωπα, όχι μόνο για την εκτέλεση των στατιστικών του καθηκόντων, αλλά και κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ΕΣΚΤ και της προληπτικής εποπτείας.

Στις περιπτώσεις που η ΕΚΤ συνιστά την τροποποίηση του προτεινόμενου κανονισμού, συγκεκριμένες προτάσεις διατύπωσης περιλαμβάνονται σε τεχνικό κείμενο εργασίας και συνοδεύονται από τη σχετική αιτιολογία. Το τεχνικό έγγραφο εργασίας διατίθεται στην αγγλική γλώσσα στο EUR-Lex.

([27]) Με την επιφύλαξη της ισχύουσας προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
([28]) Βλέπε «Minutes of the CMFB Workshop on Collaboration & exchange of business register data for statistical (and non-statistical) purposes between NSIs and NCBs», 29 Ιουνίου 2022 (σημείο 26 και τελικές παρατηρήσεις).
([29]) Άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2009.
([30]) Ή, συναφώς, για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98, ο οποίος πρέπει τώρα να επικαιροποιηθεί.
([31]) Όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου.
([32]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 63).
([33]) Βλέπε άρθρο 1 σημείο 10) του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 25 στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009.

Φρανκφούρτη, 28 Σεπτεμβρίου 2023.

Η Πρόεδρος της ΕΚΤ
Christine LAGARDE